

CODI 28501 FILOLOGIA GREGA (Antígona, Medea)

Profs.: Jordi CORS i MEYA
Marta OLLER GUZMÁN

1. Objectiu i contingut

És un curs adreçat als estudiants de Segon Cicle. S'hi treballarà aquest curs el tema de la tragèdia àtica, sobretot a través de les obres indicades de dos dels tres grans poetes tràgics grecs, obres que tenen particularment en comú, malgrat les seves grans diferències, el fet que les protagonitzen figures femenines d'uns trets personals molt marcats i d'una gran coherència davant el destí, al qual tanmateix s'enfronten de dues maneres distintes. Pretenem assolir un coneixement a fons i directe de les característiques pròpies del gènere, dels autors i de la doble temàtica apuntada, molt humana, ben viva i de les més atraients entre les que integren les sagues mítiques heroiques, tractada dins el context tràgic des de perspectives semblants i diverses, tot en el marc de la poesia grega de l'època clàssica, hereva de les aportacions precedents de l'època arcaica.

Metodològicament, a part algunes lliçons teòriques, el punt de partença de l'estudi filològic seran normalment els textos. Se'n farà la traducció i l'anàlisi i comentari corresponents, preferentment comparatius. Les qüestions que s'hi tractaran seran textuals, fonètiques, morfològiques, sintàctiques, estilístiques, mètriques, mitològiques i sobre l'entorn històric i cultural. La tria dependrà del que aconsellin els textos examinats en cada ocasió. En aquest sentit, atesa la incidència objectiva dels habituals comentari i anàlisi previstos dels textos, s'ha de fer constar que l'assistència a classe es considera imprescindible.

Treballarem amb una àmplia selecció de textos de l'Antígona, de Sòfocles, acompanyada per una altra selecció, una mica més breu, de textos de la Medea d'Eurípides. Les seleccions esmentades suposen, naturalment, la lectura individual, almenys en edició bilingüe, dels fragments no seleccionats per traduir, a fi de conèixer bé les corresponents obres senceres. També comentarem els antecedents d'ambdós temes mítics relatius a les respectives sagues heroiques, a l'entorn de les figures d'Antígona i de Medea, i alguns relats d'altres obres tràgiques o d'obres posteriors que ens en poden donar una visió complementària.

Els alumnes hauran de llegir, a part, traduïdes, Els set contra Tebes d'Èsquil, Èdip Rei de Sòfocles i Les argonàutiques d'Apol·loni de Rodes.

2. Avaluació

La traducció diària i les respostes i opinions donades a classe seran elements importants per a l'avaluació. Tanmateix hi haurà també al final un o dos exàmens escrits, que constaran de dues parts; la primera consistirà en la traducció sense diccionari de textos vistos a classe, la qual caldrà acompanyar dels comentaris pertinents (gramaticals, estilístics, mètrics i culturals); la segona consistirà en la traducció amb diccionari d'un text nou. A més, eventualment, s'haurà de preparar un treball sobre els autors o bé les obres o temes tractats. Caldrà, d'altra banda, presentar, prèviament a l'examen, un comentari escrit, personal, de les obres indicades com a lectures complementàries.

3. Tutoria integrada

Distribuïrem els estudiants, atenent al seu nombre, en un o més grups a principi de curs, a cadascun dels quals se'ls concretarà les setmanes que els pertocarà assistir a la tutoria integrada. Les sessions corresponents serviran per a resoldre dubtes, per a repassar i ampliar amb nous elements els punts del temari tractats a les classes, per a refer o ampliar les traduccions i comentaris que s'hi estan realitzant i per a determinar el contingut i l'abast, al principi, i anar fent-ne el seguiment, després, del treball que poden dur a terme lliurement els alumnes. Si resulta convenient, utilitzarem les possibilitats de comunicació que ens ofereix el campus virtual.

4. Bibliografia (que serà comentada a classe)

Jakob, D. - Saïd, S., Dossier Bibliographique sur la Tragédie, "Métis" 3 (Paris-Athènes 1988), 361-512.

* * *

Adrados, F.R., *Fiesta, comedia y tragedia*, Alianza Editorial, Madrid 1983.

Budermann, F., *The Language of Sophocles. Communitary. Communication and Involvement*, 1999.

Clauss, J.J. - Johnston, S.I. (eds.), *Medea: Essays on Medea in myth, literature, philosophy and art*. Princeton University Press, Princeton N.J. 1997.

Csapo, E. - Slater, W.J., *The Context of Ancient Drama*, The University of Michigan Press, Ann Arbor 1994.

Easterling, P.E. (ed.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*, 1997.

Dramaturgie et Actualité du Théâtre Antique. Actes du Colloque International de Toulouse, 17-19 Octobre 1991 (= Pallas, Revue d'Etudes Antiques, 38). Toulouse 1992.

Greek Tragedy, Ed. by I. McAuslan - P. Walcot, Oxford University Press, 1993.

Greek Tragedy. Modern Essays in Criticism, Ed. by E. SEGAL, Harper and Row, New York 1983.

Il teatro greco nell'età di Pericle, a cura di C. Molinari, Bologna 1994.

Kamerbeek, J.C., *The plays of Sophocles. Commentaries. III. The Antigone*, Brill, Leiden 1978.

La tragedia greca. Guida storica e critica. A cura di Ch. R. Beye. Laterza, Roma-Bari 1988 (1974).

Lesky, A., *La tragedia griega*, Trad. cast., Labor, Barcelona ⁴1973 (Stuttgart ²1957).

- *Die tragische Dichtung der Hellenen*, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen ³1972.- Tr. anglesa: *Greek Tragic Poetry*, Yale University Press, New Haven-London 1983.

López, A. - Pociña A. (eds.), *Medeas: versiones de un mito desde Grecia hasta hoy*. Universidad de Granada, Granada 2002.

López Férez, J.A. (ed.), *Historia de la literatura griega*, Cátedra, Madrid 1988.

Lucas, D.W., *The Greek Tragic Poets*, Cohen and West, London ³1969.

Oudemans, Th.C.W. - Lardinois, A.P.M.H., *Tragic Ambiguity. Anthropology, Philosophy and Sophocles' Antigone*, Brill, Leiden etc. 1987.

Pickard-Cambridge, A., *The Dramatic Festivals of Athens*, Second Ed. rev. by J. Gould and D. M. Lewis, Clarendon Press, Oxford 1973/²1968 (1953).

Pohlenz, M., *La tragedia greca*, Trad. it., Paideia, Brescia 1961 (²1954), 2 vols.

Romilly, J. De, *La tragédie grecque*, Paris 1970.

- *Les temps dans la tragédie grecque*, Paris 1971.

Sophokles, *Antigone*, Erläutert und mit einer Einleitung versehen von G. Müller, Heidelberg 1967.

Steiner, G., *Antígonas*, Trad. cast., Gedisa, Barcelona ²1991 (New York 1984)

The Cambridge History of Classical Literature. I: Greek Literature, Cambridge University Press 1985.- Tr. cast.: Historia de la literatura clásica (Cambridge University). I. Literatura griega, Gredos, Madrid 1990.
Vernant, J.-P. - Vidal-Naquet, P., Mito y tragedia en Grecia antigua, Tr. cast., Taurus, Madrid 1987-1989 (Paris 1972-1986), 2 vols.
Vickers, B., Towards Greek Tragedy. Drama, Myth, Society, Longman, London 1973.
Wiles, D., Tragedy in Athens. Performance Space and Theatrical Meaning, University of London 1997.

* * *

Dale, A.M., The Lyric Metres of Greek Drama, Cambridge University Press ²1968.
Gentili, B. - Perusino, F. (eds.), La colometria antica dei testi poetici greci, 1999.
Guzmán Guerra, A., Manual de métrica griega, Ediciones Clásicas, Madrid 1997.
Raven, D.S., Greek Metre. An Introduction, Faber and Faber, London ²1968.
West, M.L., Greek Metre, Clarendon Press, Oxford 1982.
West, M.L., Introduction to Greek Metre, Clarendon Press, Oxford 1987.

Aquesta orientació bibliogràfica prèvia, sobretot d'obres introductòries i generals, a la qual cal afegir les edicions dels textos corresponents i els manuals pertinents de contingut lingüístic o mitològic, juntament amb altres comentaris específics sobre cada autor i cadascuna de les tragèdies, serà ampliada a mesura que ho exigeixin els textos o punts precisos del temari que siguin tractats durant el curs.